

Malta

Republika Malty – państwo obejmujące Archipelag Wysp Maltańskich.

Malta jest jednym z najmniejszych krajów świata, jednak jest tu wszystko co gwarantuje udane wakacje - słońce, zabytki, wspaniała przyroda i piękne plaże.

INFORMACJE PRAKTYCZNE

Czas przelotu: Polska - Malta – ok. 3 godz.

Czas lokalny: taki sam jak czas w Polsce.

Język: maltański, angielski.

Napięcie: 230 V; 50 Hz, wtyczki elektryczne: typ G

Waluta: Euro

Najczęściej Zadawane Pytania

Czy przy wyjeździe na Maltę potrzebuję wizę?

Malta jest państwem członkowskim Unii Europejskiej. Podczas podróży wymagany dokumentem jest dowód osobisty lub paszport. Należy pamiętać, że osoby, które podróżują z paszportem muszą mieć ważny ten dokument minimum 3 miesiące od powrotu do kraju.

Czy powinienem się szczepić?

Od przyjeżdżających na Maltę nie wymaga się świadectwa szczepień ochronnych. Nie występują zagrożenia sanitarno-epidemiologiczne odbiegające od zagrożeń powszechnie obecnych w Europie.

Czy na Malcie jest bezpiecznie?

Malta jest stosunkowo bezpiecznym krajem. Nie należy jednak pozostawiać bez nadzoru swoich rzeczy. Mimo, że władze dbają o bezpieczeństwo turystów, nie ma sposobu na zlikwidowanie drobnej przestępczości. Dlatego nie należy pozostawiać bagażu bez opieki, nosić przy sobie większej ilości pieniędzy, a jeśli mamy więcej niż jedną kartę kredytową - nie trzymajmy ich w tym samym miejscu.

Jakie jest napięcie elektryczne i wtyczki?

Na Malcie napięcie elektryczne wynosi 230 V, 50 Hz. Stosowane są wtyczki elektryczne Typ G. Taka wtyczka ma trzy prostokątne bolce, które tworzą trójkąt, jest powszechnie stosowana również w Wielkiej Brytanii i Irlandii. Aby urządzenia z polskimi wtyczkami działały potrzebny jest adapter.

Czy jest dostęp do Internetu?

Internet na Malcie jest bardzo popularny, nie tylko ze względu na zapotrzebowanie przejawiane przez turystów. Kafejkę internetową znajdziemy nawet w małych miasteczkach. W hotelach często jest punkt internetowy lub WiFi.

Czy można wynająć samochód?

Transport publiczny oferuje wysoką jakość usług za rozsądną ceną. Stolica wyspy – Valletta, ma dobre połączenia z najważniejszymi kurortami, tym bardziej że odległość między nimi jest niewielka i kursuje komunikacja miejska. Główna droga prowadzi przez poszczególne kurorty, wzdłuż wybrzeża i dociera do najważniejszych miejsc wschodniej (bardziej turystycznej) części wyspy.

Aby wypożyczyć auto trzeba mieć ukończone 25 lat. Wypożyczenie auta to koszt ok. 80 euro za dzień, litr benzyny kosztuje 1,5 euro/litr. Zaleca się korzystanie z dużych wypożyczalni samochodów lub polecanych przez rezydentów, które mają w ofercie sprawne pojazdy z ważnymi i kompletnymi dokumentami. Na Malcie obowiązuje ruch lewostronny, polskie i międzynarodowe prawo jazdy jest akceptowane.

Z Malty na sąsiednią wyspę Gozo w sezonie latają helikoptery i często kursują tanie promy.

Jakie plaże są na Malcie?

Jednymi z piękniejszych miejsc kąpielowych na wyspie są trzy plaże zlokalizowane nieopodal Ghajn Tuffieha. Są to piaszczyste odcinki, z których najszersza jest plaża Golden Bay – jedna z niewielu szerokich i piaszczystych plaż na północno-zachodnim wybrzeżu Malty; z kolei bardziej kameralne są piaszczyste Ghajn Tuffieha Bay i Gnejna Bay położone bardziej na południe od Ghjan. Najdłuższą plażą na Malcie i najtłumniej obleganą jest Mellieha Bay w pobliżu miejscowości o tej samej nazwie. Niewielka, piaszczysta plaża St. George's Bay znajduje się w centrum turystycznym Malty, z kolei najciekawszą plażą na południowo-wschodnim krańcu wyspy jest St. Thomas Bay w pobliżu Marsascała. Niewielkie plaże z drobnym piaskiem można znaleźć również w St. Julian's.

Jaka waluta obowiązuje na Malcie i jakie są orientacyjne ceny?

Obowiązującą na Malcie walutą jest Euro.

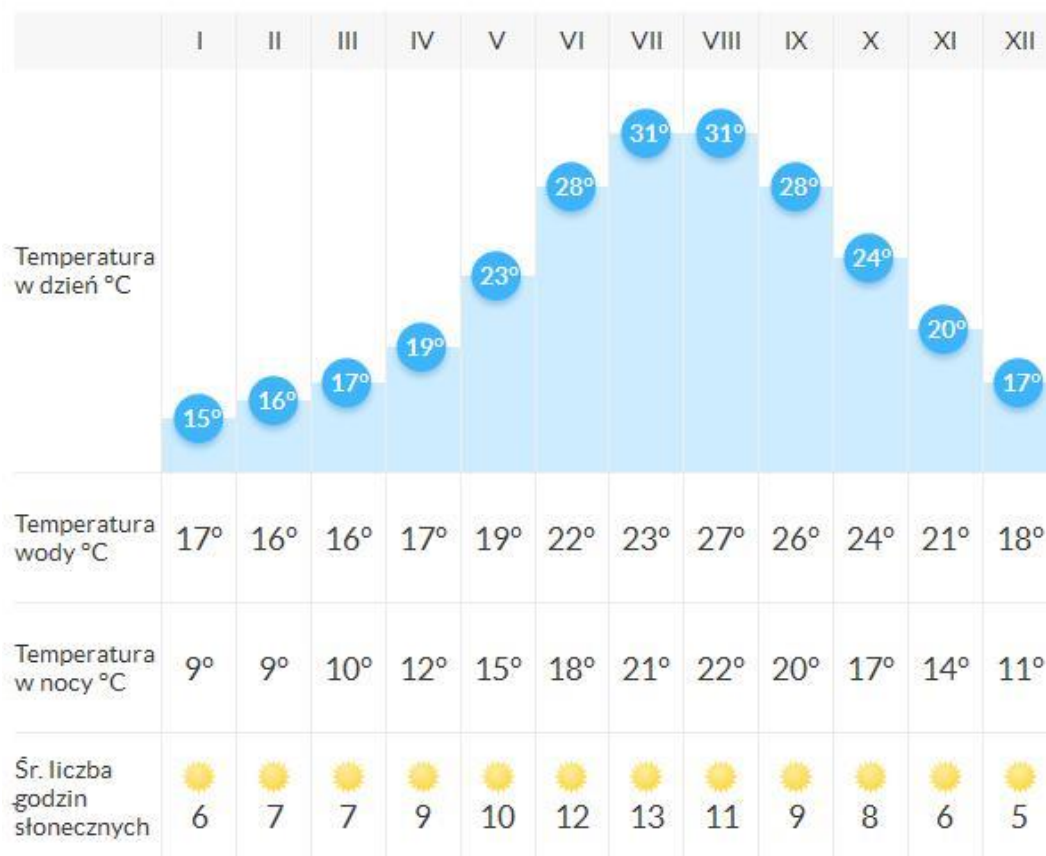
Przykładowe ceny:

obiad restauracji – ok. 12 EUR	kanapka – ok. 2 EUR
piwo – ok. 2 EUR	kawa – ok. 5 EUR
wino – ok. 4 EUR	napój – ok. 2 EUR
woda 1,5 l w sklepie – ok. 1 EUR	cola w puszcze – ok. 2 EUR
Pizza – ok. 8 EUR	Spagethi – ok. 9 EUR
Sałatka – ok. 12 EURO	Chleb maltański – ok. 1,5 EURO
Paczka sera żółtego– ok. 2,5 EURO (8 plastrów)	Paczka szynki – ok. 2,5 EURO (6 plastrów)

Kiedy najlepiej wybrać się na Malte?

Dzięki łagodnemu, podzwrotnikowemu i śródziemnomorskiemu klimatowi na Malcie przez cały rok panują warunki sprzyjające podróżowaniu, a sezon turystyczny trwa tu cały rok. Lato jest słoneczne i gorące, temperatury powietrza lipcu i sierpniu osiągają powyżej 30°C, natomiast w styczniu i lutym spadają do 13°C.

Na zwiedzanie Malty najlepiej wybrać się w maju lub wczesną jesienią, gdy temperatury nie są jeszcze zbyt wysokie. Plażowanie najlepiej zaplanować na czerwiec, lipiec lub sierpień.

Gdzie i jakie pamiątki kupić na Malcie?

Pamiątkami, które warto przywieźć z Malty, są wyroby tradycyjnego rzemiosła.

Uznaniem cieszą się przedmioty wykonane z mosiądzu i żelaza oraz ceramika charakteryzująca się barwnym wzornictwem oraz wyroby ze szkła. Na targowiskach warto rozglądać się za misternie wykonanymi koronkami i tkaninami.

Jednym z ciekawszych miejsc na zakup pamiątek jest plac w Ta'qali, gdzie można kupić wyroby różnego rodzaju rzemiosła. Jednym z największych maltańskich targowisk w Kalkara oraz główną ulicą handlową jest Triq-il-Repubblika w Valletcie. Dobrym miejscem do zrobienia zakupów w stolicy jest pchli targ odbywający się przeważnie w niedzielę nieopodal City Gate oraz targowiska na Merchants Street. Podczas zwiedzania wyspy Gozo można zajrzeć do Gozo Citadel Centre na targi rzemiosła artystycznego lub do centrum rzemieślniczego Ta'Dbiegi Crafts Village.

Warto przywieźć również butelkę dobrego wina Lachryma Vitis.

Jaka jest kuchnia?

Kuchnia maltańska charakteryzuje się typowo śródziemnomorskim smakiem z licznymi wpływami włoskimi i sycylijskimi. Ta niezwykła mieszanka smaków, bogaty aromat i niepowtarzalny wygląd dań gwarantują, że każdy posiłek spożywany na Malcie będzie wielką ucztą. Bogactwo smaków zapewniają nie tylko potrawy przybyłe z innych krajów, ale i lokalne owoce morza i ryby obficie występujące w Morzu Śródziemnym. Do wyspiarskich specjałów zalicza się także *lampuka* – ryba odławiana przeważnie między wrześniem a listopadem, a także ośmiornica w pikantnym sosie zwana *qarni stuffat*. Popularną na Malcie zupą jest *aljotta*, czyli zupa rybna na bazie

przecieru pomidorowego, z ryżem, ziołami i czosnkiem oraz *soppa tal amla* – zupa jarzynowa z kozim serem. W menu znajdziemy wiele potraw z makaronami i potraw przyrządzonych na cieście – *mqarrun il-Forn / baced macaroni* to zapiekany makaron z mięsem, jajkami, groszkiem i bekonem, podawany najczęściej z sosem bolońskim z grubą warstwą sera; ta sama potrawa w wersji na cieście nazywana jest *timpana*. Maltańscy rycerze rozslawili na wyspie danie z królika zwane *fenkata*, które przed przyrządzeniem jest marynowane w naczyniu żaroodpornym z dodatkiem czerwonego wina i sosu pomidorowego. Do potraw mięsnych zalicza się także *torta tal-fenek*, czyli pasztet z królika, a także *fenek biz-Zalza* – potrawkę z królika z dodatkiem cebuli, ziół i wina. Popularne są potrawy podawane z farszem, np. *bragioli* – są to kawałki wołowiny nadziewane zmieloną wieprzowiną, szynką, żółtym serem i jajkami; podobną potrawą jest nadziewany, pieczony kurczak *tigiega mimlija*. Na deser warto spróbować ciasto daktylowego (*mqaret*), słodkiego nugatu (*qubbajt*) lub *cannoli* – ciasteczek w kształcie cygara z wiśniami, serem, ricottą i migdałami. Najsłynniejszą maltańską marką wina jest Lachryma Vitis czyli „łzy winorośli”. Na Malcie wysoko cenione są piwa Hopleaf, Cisk Lager i Farson’s Blue Label wytwarzane według trzymanyh w tajemnicy receptur. Maltańskim napojem jest *kinnie* – napój gazowany, jakim jest popularne , czyli trunek – napój o aromatycznym zapachu gorzkiej pomarańczy z ziołami w smaku przypomina tonik a w kolorze coca colę, często jako dodatek do drinków.

Co warto zwiedzić?

Valletta – stolica Wyspy, leży na Półwyspie Sceberras pomiędzy dwoma potężnymi zatokami. W Europie próżno szukać takich miast, które niemalże w całości są zabytkami, a właśnie Valletta spełnia taki zaszczyt, co cieszy turystów wyruszających na podbój wyspy. Charakterystyczny układ ulic projektował papież Pius IV, który w tym czasie był uczniem samego Michała Anioła. Zwiedzając miasto można poczuć się jak w wielkim muzeum pod gołym niebem, gdzie wielość zabytków

nieustannie przywołuje na myśl czasy historyczne i zachwyca swoją potęgą. Każdy dom ma własną historię, po każdej ulicy stąpali przed wiekami rycerze, a pod główną bramą miejską City Gate przejeżdżali wielcy mistrzowie. Od tego miejsca prowadzi szereg placów otoczonych wspaniałymi pałacami i kościołami, a także ulic obłożonych uwielbianymi przez turystów kawiarniami i restauracjami. Nie sposób przejść obojętnie obok najważniejszego zabytku jakim jest Pałac Wielkich Mistrzów wzniesiony w 1574 r., w którym przed wiekami urzędowali Kawalerowie Maltańscy, a obecnie przechadzają się członkowie maltańskiego rządu. Na mapie turystycznej stolicy znajduje się także katedra św. Jana ozdobiona z wielkim rozmachem i przepychem, z prawdziwym skarbem wewnątrz, ujmującym wszystkich miłośników historii sztuki – obrazem Caravaggia pt.: „Ścięcie św. Jana”. Podczas zwiedzania miasta warto zaglądnąć do najciekawszych muzeów: Archeologicznego, Sztuk Pięknych, Wojny czy Zabawek, a także przespacerować się głównym traktem miejskim – ulicą św. Urszuli, by dotrzeć do ścisłego centrum. Klimat starówki stwarza przede wszystkim zabudowa, na którą składają się interesujące kamienice, pałace, rozmaite fortyfikacje i liczne świątynie aranżujące niemalże teatralną scenerię. Najlepszym dniem na zwiedzanie jest niedziela, kiedy w forcie St. Elmo odbywa się pokaz parady gwardii rycerskiej, przywołujący historyczną obronę Małty przed Turkami. Wartym zobaczenia, przynajmniej z zewnątrz, jest także pałac Casa Rocca Piccola oraz dawne oboże rycerskie, w których obecnie mieszczą się różne instytucje.

Okolice Valletty – tereny wokół stolicy są o tyle ciekawa, iż na krótkiej wycieczce można zwiedzić kilka ciekawych zabytków znajdujących się w pobliskich wioskach. Na uwagę z pewnością zasługuje San Anton Palace – XVII-wieczny pałac będący siedzibą maltańskich władz z pięknymi ogrodami udostępnionymi zwiedzającym; kościół Church of Savior w Lija ze skromną fasadą, ale bogatym wnętrzem i kunsztownie wykonanymi malowidłami; kościół Church of St. Mary z fasadą przypominającą rzymskie świątynie oraz noszący wpływy hiszpańskie, XVII-wieczny Church of the Annunciation, stojący na rynku w Balzan.

Wyspa św. Pawła – niewielka wysepka idealnie nadająca się na krótki wypad z kurortów północnej Malty, by poznać miejsce, w którym przed wiekami miał rozbić się statek ze św. Pawłem na pokładzie. Oprócz wspaniałych widoków na morze warto zadumać się przy pomniku poświęconemu apostołowi.

Naxxar – miejscowość związana jest z historią Malty i losami św. Pawła, który w tym miejscu zatrzymał się po katastrofie statku i krzewił chrześcijaństwo w kaplicy na północnych obrzeżach. Turystyczną ciekawostką jest także okoliczny pałac Palazzo Parisio & Gardens wniesiony w 1733 r. i określony mianem „miniaturowego Wersalu”.

Mosta – do miasteczka położonego w sercu Malty warto zajrzeć, by zobaczyć najpiękniejszą świątynią na wyspie, jaką jest kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP, wniesiony na podobieństwo bazyliki św. Piotra w Rzymie. Chociaż świątynia wybudowana w latach 1833-1860 nie ma takich rozmiarów jak pierwowzór, jej potężną kopułę widać z niemalże wszystkich miejsc na wyspie. Z kościołem związana jest historia z II wojny światowej, kiedy podczas jednego z nalotów do środka w trakcie nabożeństwa wpadła bomba lotnicza, niszcząc część dachu, ale nie eksplodując. Złowrogi eksponat, który nie wybuchł i jest przez mieszkańców wyspy traktowany z wielkim respektem można zobaczyć w miejscowym muzeum. Przy okazji pobytu w mieście warto udać się na krótki spacer po plataninie wąskich uliczek i starych budynków z maltańskimi balkonami. Być może w którymś ze sklepików uda się nabyć bezcenną pamiątkę...

Mdina – miasto malowniczo położone na szczycie wzgórza, z którego roztaczają się piękne widoki na okolicę. Miejscowość pomimo niewielkich rozmiarów ma zabytkowy charakter z bardzo wąskimi i krętymi uliczkami, które spacerowicze upodobali sobie najbardziej. Mdina nosi miano „miasta ciszy”, gdyż tylko auta zarejestrowane w mieście mogą poruszać się po centrum, a we wspaniałych parkach, i zacisznych alejkach można się o tym przekonać na własne uszy. Potężne mury otaczające starówkę wybudowali Saraceni w 870 r., z kolei do najważniejszych zabytków należy barokowa katedra z fasadą o harmonijnych proporcjach i ogromną kopułą. Wiele regionalnych pamiątek skrywa Cathedral Museum znajdujące się w barokowym pałacu, z kolei warto zajrzeć do lochów miasta, gdzie w podziemiach i tajemniczych przejściach również urządzono muzeum regionalne. Ciekawe kolekcje w postaci skamieniałości ryb, owadów, ptaków i ssaków zgromadziło Museum of Natural History.

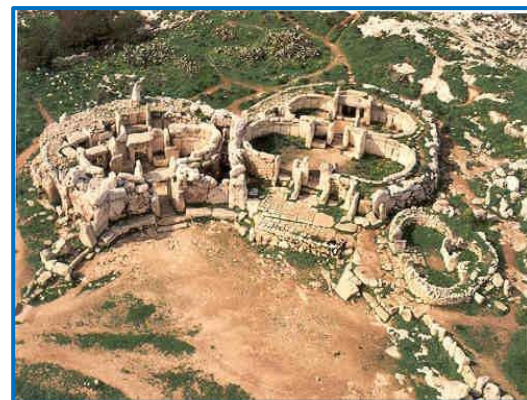
Świątynia Hagar Qim – wyprawę do Blue Grotto warto powiązać ze zwiedzaniem malowniczego miejsca z widokiem na wysepkę Fifla, w którym usadowiły się zabytkowe skupiska masywnych megalitów pochodzące z 3000-2500 lat p.n.e. Nad ruinami wzniesiono ogromny, brezentowy namiot osłaniający kamienne budowle i turystów przed promieniami słonecznymi. Zwiedzającym udostępniono między innymi stanowisko archeologiczne o nieregularnym kształcie, w którym dobrze zachowały się rozmaite komnaty, korytarze i kamienne świątynie. Na edukacyjnej ścieżce można cofnąć się do odległej przeszłości oraz wyobrazić sobie życie dawnych Maltańczyków oglądając system kamiennych świątyń Mnajdra.

Delimara – uroczy przylądek na południu Malty, którego walory podkreśla malownicza latarnia morska oraz półki skalne doskonale nadające się do opalania. Piękne widoki na morze i klify wieńczące dwie zatoczki stanowią wdzięczny temat fotograficzny.

Park Limestone – przyjemne miejsce, w którym oprócz podziwiania maltańskich pejzaży można dowiedzieć się czegoś więcej o geologicznej historii wyspy oraz wziąć udział w interesującym wydarzeniu, jakim są noce maltańskie prezentujące lokalny folklor oraz serwujące kulinarne specjały.

Tarxien – wielu turystów przyjeżdża do miasta, by udać się na pełną grozy, ale fascynującą i wypełnioną przygodami wyprawę do podziemnego labiryntu Hypogeum Hal Saflieni. Niezwykły kompleks świątynny w całości zbudowany pod powierzchnią ziemi naukowcy datują na 3000-1800 r. p.n.e. Zwiedzającym przechodzi dreszcz po plecach, jak dowiadują się, że miejsce było nie tylko związane z obrzędami religijnymi, ale pełniło funkcję cmentarza, w którym pochowano przed wiekami kilka tysięcy ciał. Tajemnicze komnaty rozmieszczone są na różnych powierzchniach i głębokościach. W jednej z nich naleziono figurkę Śpiącej Wenus, która znajduje się obecnie w Muzeum Archeologicznym Valletta. Jeżeli ktoś nie ma dosyć wędrówek po mrocznych korytarzach powinien zajrzeć dodatkowo do zespołu świątyń Tarxien. Jest to jeden z najstarszych obiektów na Malcie, w skład którego wchodzi kościoły z misternymi zdobieniami sięgającymi 3000 r. p.n.e.

Linia Victoria – gratka dla miłośników fortyfikacji, którzy na pasjonującej wycieczce mogą zwiedzić naturalną linię obrony w postaci rowu tektonicznego. Strategiczne miejsce wykorzystali w XIX wieku Brytyjczycy, budując w tym miejscu system samodzielnych fortów, murów i bastionów. Zwiedzić można między innymi fort Mosta z katakumbami i stanowiskiem artylerii oraz fort Madliena z zachwycającymi widokami na okolicę.

Grota Ghar Dalm – w pobliżu miejscowości Birzebbuga znajduje się kilkudziesięciometrowy odcinek podziemnej groty wydrążonej przez podziemną rzekę. Podczas zwiedzania niewielkiego muzeum można poznać historię Sycylijczyków przybyłych na Maltę przed kilkoma wiekami oraz prastarych zwierząt żyjących w tym miejscu 18 tys. lat temu.

Wyprawa na Wyspę Gozo:

Victoria (Rabat) – Największą atrakcją jest XVII-w. twierdza Il-Kastell – wielka cytadela zajmująca szczyt wzgórza, wybudowana jako schronienie przed atakami tureckimi i pirackimi. Obecnie znajduje się tam katedra Wniebowstąpienia NMP. W głębi katedry znajduje się muzeum, prezentujące przede wszystkim miłośnikom sztuki sakralnej: kolekcję szat, przedmioty liturgiczne, manuskrypty i obrazy. Przy okazji spaceru po malowniczej twierdzy warto zajść do centrum rzemiosła zajmującego część dawnego więzienia, zwiedzić budynek zbrojowni joannitów z końca XVIII w. oraz przyjrzeć się dawnym przedmiotom codziennego użytku wystawionym w Folklore Museum. Oprócz ciekawych zabytków starówka oferuje turystom It-Tokk, czyli obsadzony drzewami, gwarny rynek ze sklepikami. Od placu odchodzą malownicze uliczki ze starymi domami, których charakterystycznym elementem są drewniane kołatki na drzwiach. Nad It-Tokk góruje monumentalny, obficie zdobiony budynek bazyliki św. Jerzego oraz zabytkowy kościół św. Jakuba. Spacer po mieście chociaż nie zajmuje zbyt wiele czasu, obrazuje niezwykle koloryst i indywidualny charakter Wyspy Gozo, która mimo wszystko różni się od Malty.

Calypso' Cave – miejsce, którego nie powinno się pominąć w trakcie pobytu na Gozo. Właśnie tam nimfa Kalipso więziła Odyseusza przez siedem lat i chociaż sama grotta może rozczarować warto tam pojechać ze względu na przepiękne widoki. Klimat samego miejsca pobudza jednak turystyczną wyobraźnię i sprawia, że po powrocie można opowiedzieć znajomym o spotkaniu „oko w oko” z mitycznymi bohaterami.

Azure Window – Błękitne Okno, czyli imponująca formacja w kształcie łuku, zdobiąca większość widokówek z wyspy. Skała swoim kształtem przypomina wysuniętą w morze arkadę i najkorzystniej wygląda z poziomu wody. Opływając skałę dookoła warto rozglądać się po malowniczych klifach, w strukturze których można podobno ujrzeć „ludzką twarz” lub „kamiennego krokodyla” wypoczywającego na skraju urwiska. Interesująca jest także pobliska Fungus Rock – malownicza skała.

Gharb – na Gozo nie ma zbyt wielu miejscowości, dlatego dla poznania wyspiarskiej architektury warto udać się do niewielkiej wioski z białymi domami ozdobionymi rzeźbionymi balkonami i barokowym kościołem zachwycającym kwiecistą ornamentyką.

Ta'Pinu – miejsce pielgrzymkowe mieszkańców Gozo i Malty, w którym wzniesiono neoromańskie sanktuarium. W świątyni można między innymi obejrzeć dary złożone przez marynarzy ocalałych w katastrofach morskich oraz poznać lokalne obrzędy religijne podczas zwiedzania marmurowych stacji Drogi Krzyżowej z postaciami naturalnej wielkości.

Wyspa Comino – ostoja ciszy i spokoju pozbawiona zieleni i mieszkańców, z zapierającymi dech w piersiach widokami na błękitne morze. Wielu turystów wypożycza łódki i płynie na wysepkę, by kąpać się w przejrzystej wodzie i nurkować do podwodnych raf.

